แนวทางลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในองค์กรด้วยเทคโนโลยีการผลิตสะอาด

ดร. วศิน มหัตนิรันดร์กุล

สถานการณ์ความยั่งยืนของโลก

- ประชากรโลกกำลังเพิ่มขึ้น

ค.ศ.2000 (2543)
มีจำนวน 6 พันล้านคน

และคาดว่า....

ค.ศ.2025 (2568)
มีจำนวน 7.9 พันล้านคน

ค.ศ.2050 (2593)
มีจำนวน 9.3 พันล้านคน

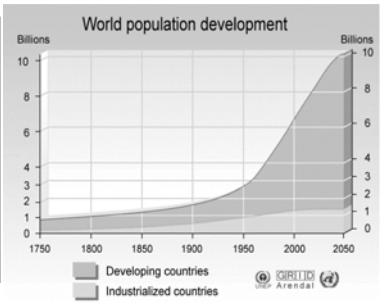

ที่มา:TBCSD,2546

2

อุณหภูมิเฉลี่ยผิวโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ในรอบ 100 ปี และหากอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกคงเดิม.....

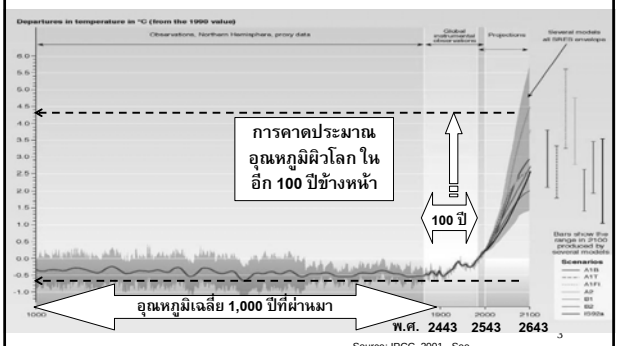

Source: IPCC, 2001 See
http://www.ipcc.ch/present/graphics/2001syr/small/05.24.jpg

3

นับแต่ พ.ศ. 2522 แผ่นน้ำแข็งบริเวณขั้วโลกเหนือ ละลายแล้วถึง 20 %

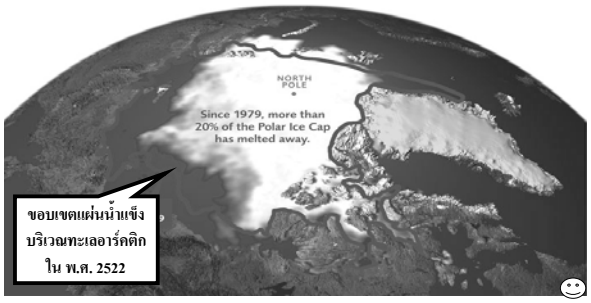

Lilypad City **บีโอเอ (Boston Arcology)**

ออกแบบ : Vincent Callebaut ชาวเบลเยี่ยม
รางวัลชนะเลิศด้านการออกแบบเมืองแห่งอนาคต

ออกแบบ: นาย อี. เควิน สกอปเฟอร์
รองรับชาวเมืองได้มากกว่า 15,000 คน

ระดับน้ำทะเลเพิ่มขึ้นถึง 88 เซนติเมตร (เกือบ 3 ฟุต) ภายในปี 2643 5

"โลกมีทรัพยากรเพียงพอ ที่จะแบ่งปันให้แก่มนุษย์ทุกคน ตามที่จำเป็น แต่มีไม่เพียงพอที่จะสนอง ความโลภของคนแม้เพียงคนเดียว "

มหาตมคานธี 6

แนวทางเพื่อความยั่งยืน

เพิ่มความสมดุลระหว่างปริมาณการบริโภคกับปริมาณทรัพยากรสำรอง

โดย.....

- ควบคุมการเพิ่มขึ้นของประชากร
- บริโภคอย่างชาญฉลาด เช่น เลือกใช้สินค้าฉลากเขียว (Green Product) การจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว
- พัฒนาประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตสินค้าและบริการ เช่น เทคโนโลยีสะอาด (Cleaner Technology:CT), การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม

7

Eco-label

Type Ⅰ (ISO14024)	Type Ⅱ (ISO14021)	Type Ⅲ (ISO・TR14025)
		Using LCA

เทคโนโลยีสะอาด

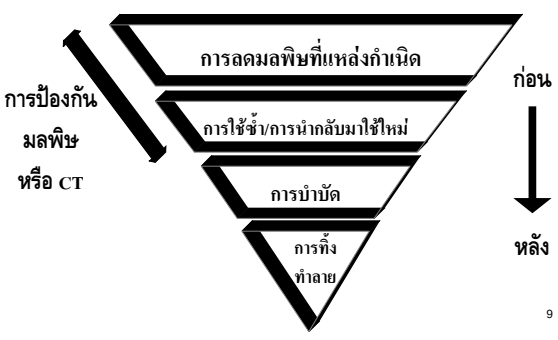

9

3 R : Reduce

10

Reused

Recycle

12

Clean Technology

เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด หมายถึง **การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตหรือผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ การใช้ ทรัพยากรและพลังงานมีประสิทธิภาพโดยให้เปลี่ยนเป็นของเสียน้อยที่สุด**

13

สภาพก่อนและหลังการทำ CT

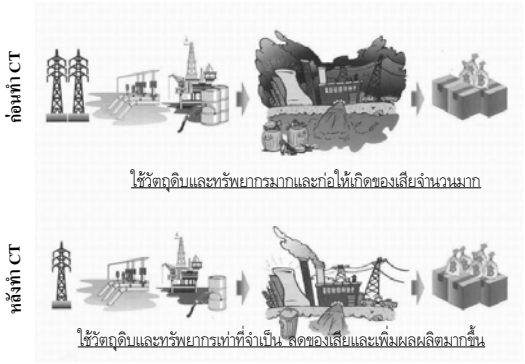

14

วิธีการของ CT

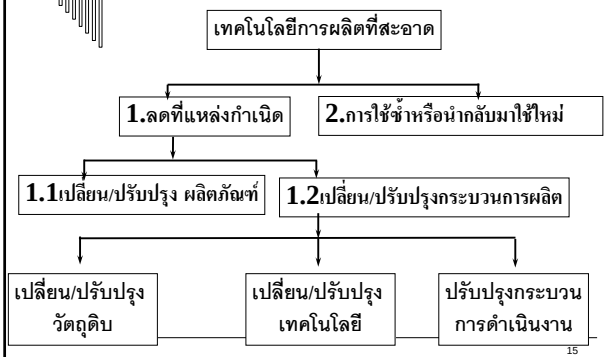

15

1. การลดมลพิษที่แหล่งกำเนิด (Reduce)

1.1 การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ (Product Change)

พัดลมไร้ใบ
(Dyson Air Multiplier)

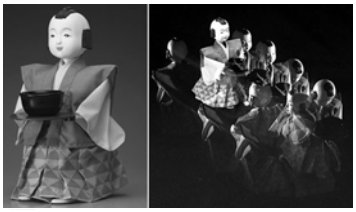

หุ่นยนต์ยกน้ำชา
จำลองแบบจากสมัยเอโดะ

16

1.2 การเปลี่ยนแปลงกระบวนการ (Process Change)

Before

1.Solder process

2.Cleaning process

After Good point

1 .Put on fixture

2. Go to wave solder

กระบวนการนำตัวงานไปใส่หม้อ WAVE

17

2. การใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ (Reused-Recycle)

นำน้ำ Condensate ที่ 98 ^{0}C จากขบวนการผลิตกลับ มาใช้เป็นน้ำป้อน Boiler ใหม่ให้ได้ไม่น้อยกว่า 80 % ของ ปริมาณไอน้ำที่ใช้ในขบวนการ Indirect Steam

ขั้นตอนการทำ
เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด
(CT Steps)

ที่มา: Train the Trainer สถาบันไฟฟ้าและอิเล็คทรอนิกส์

หลักการของ Clean Technology

คือ การตรวจสอบ
กระบวนการผลิตเพื่อ

หาแหล่งกำเนิด

วิเคราะห์สาเหตุ

หาวิธีป้องกัน/แก้ไข

หาแหล่งกำเนิด
- แหล่งของเสีย/ใช้ทรัพยากร(น้ำ, พลังงาน) มาก/มีแนวโน้มเกิดอันตรายสูง
- ทำโดยการสร้างแผนภาพกระบวนการผลิต
- หลักสำคัญคือเมื่อมีสารเข้ามาจะต้องออกไปในรูปของผลผลิตหรือของเสีย

วิเคราะห์สาเหตุ
- ดูจาก 5 แหล่ง คือ วัตถุดิบ เทคโนโลยี การจัดการ ผลิตภัณฑ์และของเสีย
- วัดและบันทึกตัวเลขที่เกี่ยวข้อง เช่น น้ำหนัก ปริมาตร ความเข้มข้น เป็นต้น

หาวิธีป้องกัน/แก้ไข

พิจารณาจากเทคนิค 5 ประการเช่นกัน
- เปลี่ยน/ปรับปรุงวัตถุดิบ
- เปลี่ยน/ปรับปรุงเทคโนโลยี,อุปกรณ์
- ใช้วิธีการผลิต/จัดการที่เหมาะสม
- เปลี่ยน/ปรับปรุงผลิตภัณฑ์
- การใช้ซ้ำ/หมุนเวียนกลับมาใช้อีก

ขั้นตอนการทำ CT

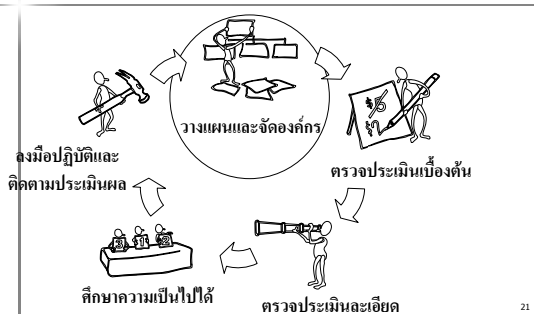

21

1. การวางแผนและการจัดองค์กร

กิจกรรมหลัก

- **สร้างความมุ่งมั่น/สนับสนุนจากผู้บริหาร**
- **ประกาศเป็นนโยบายเพื่อให้พนักงานในองค์กรถือปฏิบัติ**
- **จัดตั้งทีม CT**
- **กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ**

ประกาศนโยบาย CT

- ประกาศอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อแสดงความมุ่งมั่นและตั้งใจของผู้บริหาร
- ให้พนักงานทุกคนในบริษัทรับทราบ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตาม

จัดตั้งทีม CT

องค์ประกอบ

- **หัวหน้าทีม CT**
- **สมาชิกทีม**
- **บุคลากรจากภายนอก**

คุณสมบัติ

- **มีความรู้ในสายงานเป็นอย่างดี**
- **มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์**
- **มีอำนาจหน้าที่**

เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกแผนกในโรงงาน

หน้าที่ของทีม CT

- รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ จัดทำแผนภูมิการผลิตและแบ่งหน่วยการผลิตย่อย
- จัดทำสมดุลมวลของกระบวนการผลิต และหน่วยการผลิตที่สนใจ
- เก็บข้อมูลเพิ่มเติมที่จำเป็นในการจัดทำสมดุลมวล
- นำเสนอทางเลือกด้าน CT
- ศึกษาความเป็นไปได้ของทางเลือกต่างๆ
- จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติของทางเลือกด้าน CT ที่ได้รับเลือก
- ติดตามประเมินผล

25

ขั้นตอนการทำ CT

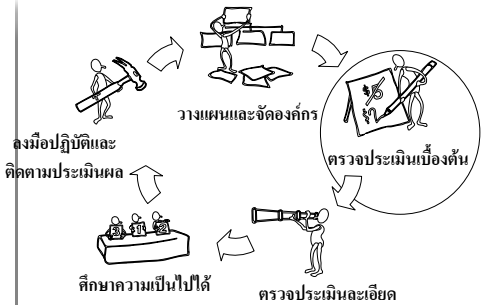

26

2. กิจกรรมการตรวจประเมินเบื้องต้น

- รวบรวมและทบทวนข้อมูลทางเอกสาร
- สร้างแผนภาพกระบวนการผลิต และประเมินมวลสารเข้า-ออก
- เก็บข้อมูลจากการเดินสำรวจหน้างาน
- จัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหา/การสูญเสียเพื่อกำหนดบริเวณที่จะทำการประเมินละเอียดต่อไป

27

ตัวอย่างแผนภาพกระบวนการผลิต

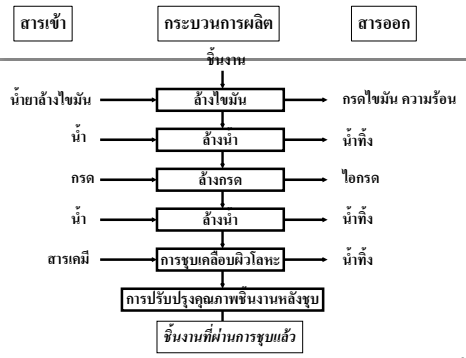

ตัวอย่างกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมตกแต่งผิวโลหะ

เก็บข้อมูลจากการเดินสำรวจหน้างาน

- ทีมสำรวจควรประกอบด้วยผู้ที่มีความคุ้นเคยกับกระบวนการผลิต และบุคคลภายนอกซึ่งอาจจะพบปัญหาที่ถูกละเลยเนื่องจากความคุ้นเคย
- กำหนดเวลาเดินสำรวจให้ตรงกับเวลาทำงานของกิจกรรม
- สัมภาษณ์พนักงานประจำกะเพื่อขอข้อมูล
- ตรวจสอบจุดที่มีของเสียเกิดขึ้นทั้งหมด รวมถึงการใช้วัตถุดิบและประสิทธิภาพการดำเนินงานในกระบวนการผลิต
- มองหาจุดที่ควรปรับปรุง เช่น การรั่ว ซึม หก ล้น มีกลิ่น ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
- บันทึกปัญหาและแนวทางในการแก้ไขที่พบ

การจัดลำดับความสำคัญ

เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา

- ผลกระทบด้านเทคนิค (มีแนวทางแก้ไขที่เห็นได้ชัดและง่ายต่อการทำ)
- ผลกระทบด้านเศรษฐศาสตร์ (ก่อให้เกิดการสูญเสียทางการเงิน)
- ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ก่อให้เกิดมลภาวะและของเสียจำนวนมาก)
- ผลกระทบต่อสุขอนามัย และความปลอดภัยของพนักงาน
- เป็นที่ยอมรับของทุกคนในทีม CT และผู้เกี่ยวข้อง

การประเมินด้านเทคนิค

$$\text{ความเป็นไปได้ด้านเทคนิค} = \frac{(\text{ดัชนีเฉลี่ยต่อปี} - \text{ดัชนีดีที่สุด}) * 100}{\text{ดัชนีที่ดีที่สุด}}$$

ประเด็น	ดัชนีเฉลี่ย (หน่วย/หน่วยผลิตภัณฑ์)	ดัชนีดีที่สุด (หน่วย/หน่วยผลิตภัณฑ์)	ความเป็นไปได้ทางเทคนิค (%)	คะแนน (x)
ไฟฟ้า	7.0	6.8	3.2	
น้ำ	0.6	0.32	87.5	

31

การประเมินด้านเศรษฐศาสตร์/ต้นทุน

$$\text{ค่าความเป็นไปได้ด้านเศรษฐศาสตร์} = \frac{(\text{ดัชนีเฉลี่ยต่อปี} - \text{ดัชนีที่ดีที่สุด}) * \text{กำลังการผลิตต่อปี} * \text{ต้นทุน}}{\text{ผลรวม } (\text{ดัชนีเฉลี่ยต่อปี} - \text{ดัชนีที่ดีที่สุด}) * \text{กำลังการผลิตต่อปี} * \text{ต้นทุน}} * 100$$

ประเด็น	ผลต่างค่าดัชนี	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ (%)	คะแนน (x)
ไฟฟ้า	0.22	3	0.8	
น้ำ	0.28	15	5.2	
น้ำเสีย	0.25	120	36.8	

32

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ประเมินจาก Q*E*D

โดย Q (ปริมาณ) E (ผลกระทบ) D (การแพร่กระจาย)

หรือ ประเมินจากประเด็นสำคัญดังนี้

- มีข้อกฎหมายกำหนด
- มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน
- มีผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัย

33

การประเมินด้านสิ่งแวดล้อม

ประเด็นปัญหา	ปริมาณ (หน่วย/ปี)	การให้คะแนนด้านสิ่งแวดล้อม			ผลรวม (Q*E*D)	คะแนน (X3)
		ปริมาณ (Q)	ผลกระทบ (E)	การแพร่กระจาย (D)		
ไฟฟ้า						
น้ำ						
น้ำเสีย						

34

การตรวจประเมินเบื้องต้น

การลำดับความสำคัญเพื่อนำไปตรวจประเมินโดยละเอียด

เกณฑ์การประเมิน	ความสำคัญด้านเทคนิค		ความสำคัญด้านเศรษฐศาสตร์		ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม		ผลรวม
	W1 =		*W2 =*		*W3 =*		
ประเด็นปัญหา	*X1*	*X1*W1*	*X2*	*X2*W2*	*X3*	*X3*W3*	
ไฟฟ้า							
น้ำ							
สารเคมี							
.....							
.....							

35

ขั้นตอนการทำ CT

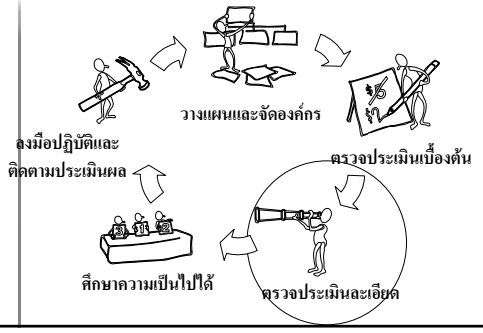

36

กิจกรรมการตรวจประเมินโดยละเอียด

- จัดทำสมดุลมวล และเก็บข้อมูลของแต่ละหน่วยการผลิตที่สนใจ
- วิเคราะห์หาสาเหตุของการสูญเสีย/ปัญหา
- เสนอวิธีการลดการสูญเสีย/แก้ปัญหา (CT Options)
- คัดเลือก CT Options เพื่อนำไปประเมินความเป็นไปได้

จัดทำสมดุลมวลในแต่ละขั้นตอนการผลิต

หลักการ

- ระบุและหาปริมาณองค์ประกอบสำคัญของสารเข้า-ออก ของหน่วยการผลิตที่สนใจให้ครบถ้วน
- หาปริมาณสูญเสียจากตัวเลขที่ไม่สมดุลระหว่างองค์ประกอบ

มวลที่เข้าสู่ระบบ = มวลที่ออกจากระบบ

ตัวอย่างการแสดงมวลเข้า-ออกจากหน่วยการผลิต

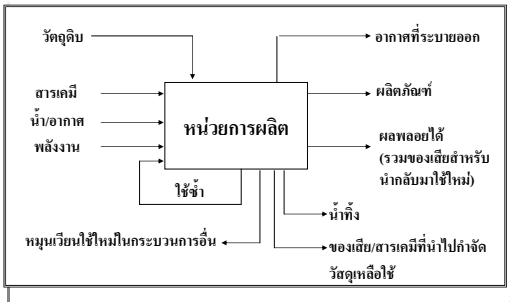

จาก *Audit and Reduction Manual for Industrial Emission and Wastes, UNIDO*

สาเหตุการสูญเสีย

การสูญเสียมาจากไหน

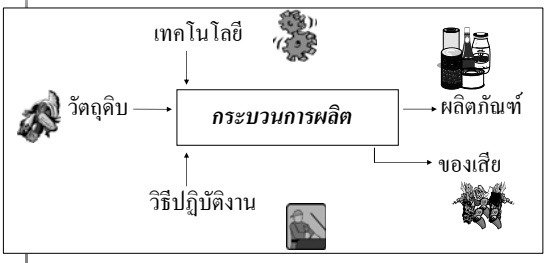

40

วิธีการลดการสูญเสีย (CT Options)

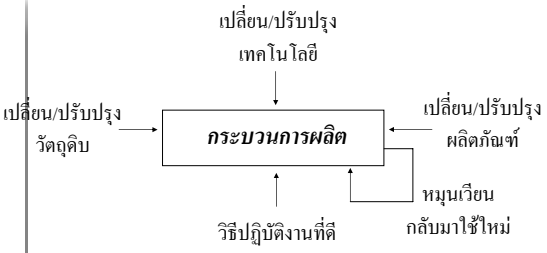

41

วิธีการลดการสูญเสีย (CT Options)

สาเหตุ	วิธีการ
วัตถุดิบ	ใช้วัตถุดิบสะอาด คุณภาพดี ใช้วัตถุดิบทดแทน
เทคโนโลยี	การใช้ระบบอัตโนมัติ การปรับเปลี่ยนสภาวะการผลิต การปรับปรุงระบบท่อสายพาน การควบคุมอัตราการไหล
วิธีปฏิบัติงาน	จัดระบบบริหารงานบุคคล ฝึกอบรมพนักงาน วางระบบเก็บรักษาวัตถุดิบ จัดวางแผนการผลิตให้เหมาะสม
ผลิตภัณฑ์	เปลี่ยนมาตรฐานคุณภาพ เปลี่ยนองค์ประกอบทำผลิตภัณฑ์ทดแทนอื่นๆ
ของเสีย	การใช้ซ้ำ การหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ การแยกสายของเสียแต่ละประเภท

ขั้นตอนการทำ CT

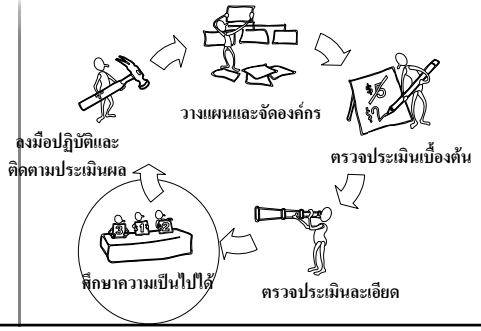

43

การตรวจประเมินโดยละเอียด

จัดกลุ่มวิธีการลดการสูญเสีย

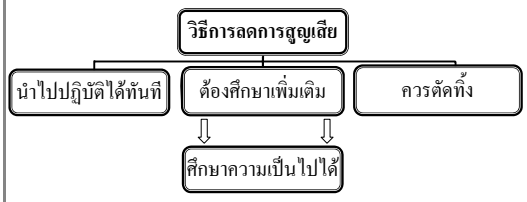

44

การศึกษาความเป็นไปได้

ประเมินความเป็นไปได้ทางเทคนิค

เป็นการประเมินว่าสามารถปฏิบัติได้จริงตามเงื่อนไขที่กำหนดหรือไม่?

- หาเครื่องมือ/อุปกรณ์ และเทคนิคได้
- บุคลากรมีประสบการณ์ในการดำเนินงานเพียงพอหรือไม่
- มีผลกระทบต่อขั้นตอนการผลิต คุณภาพผลิตภัณฑ์ หรือไม่
- ระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่พอเพียงหรือไม่
- มีปัญหาด้านความปลอดภัยในการทำงาน การซ่อมบำรุง หรือไม่
- ข้อจำกัดทางระเบียบ กฎหมายหรือไม่

45

ประเมินความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์

เป็นการประเมินความคุ้มทุนของผลตอบแทนทางการเงินและความเสี่ยงในการลงทุนของแต่ละวิธีการ ซึ่งประเด็นสำคัญในการช่วยตัดสินใจให้โรงงานลงมือปฏิบัติ

- มีค่าใช้จ่ายหรือไม่ (เงินลงทุน เครื่องจักร อุปกรณ์, ค่าใช้จ่ายจากการหยุดปรับปรุง, ค่าซ่อมบำรุง)
- มูลค่าที่ประหยัดได้เป็นเท่าไร (วัตถุดิบ, น้ำ, พลังงาน, ค่าบำบัดของเสียผลพลอยได้)
- ระยะเวลาในการคืนทุน(ปี)

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} = \frac{\text{เงินลงทุนทั้งหมด (บาท)}}{\text{ผลประหยัดต่อปี (บาท/ปี)}}$$

46

ประเมินความเป็นไปได้ด้านสิ่งแวดล้อม

- ปริมาณการใช้ทรัพยากร พลังงานลดลง
- ปริมาณมลพิษที่ปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมลดลง
- สภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานดีขึ้น

47

การเลือก CT Option ที่เหมาะสม

CT Option	ความเป็นไปได้ทางเทคนิค			ความเป็นไปได้ทางสิ่งแวดล้อม			ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์			รวม
	ต่ำ (1)	กลาง (2)	สูง (3)	ต่ำ (1)	กลาง (2)	สูง (3)	ต่ำ (1)	กลาง (2)	สูง (3)	
1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5										

48

ขั้นตอนการทำ CT

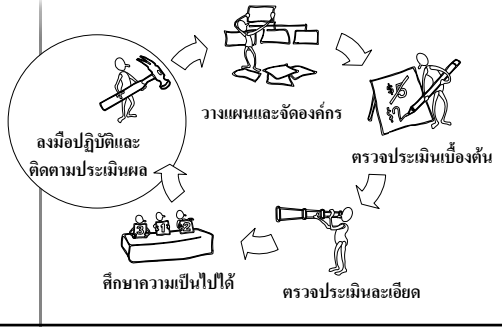

49

5. ลงมือปฏิบัติและติดตามประเมินผล

- จัดทำแผนปฏิบัติการ
- นำ CT Options ไปสู่การปฏิบัติ
- ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้า
- ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

50

ตัวอย่างขั้นตอนการปฏิบัติงานด้าน CT

กิจกรรม	เดือน ...	เดือน ...	เดือน ...	เดือน ...	ผู้รับผิดชอบ

51

ติดตามและประเมินผล

- กำหนดประเภทและความถี่ในการตรวจสอบผล
- พูดคุยกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นประจำ
- รวบรวมข้อมูลและตรวจวัด ดัชนีชี้วัดต่าง ๆ
- ประเมินผล เปรียบเทียบผลก่อน-หลัง การทำ CT
- ปรับปรุงและแก้ไขปัญหา

ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

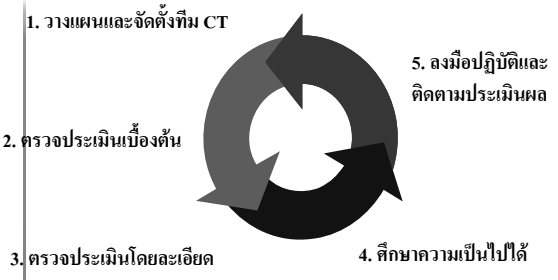

Samples of CT options

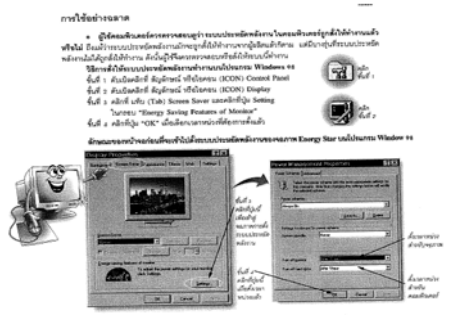

ช่วงทำงานใช้ไฟ 120 W, Save mode 45 W

ประหยัด 75 W วันละ 30 นาที 22 วัน = 0.825 kWh/เดือน

= 0.46 kg CO2 eq/เดือน

*** ไฟฟ้า 1 kWh = 0.561 kg CO2 eq/หน่วย**

55

การกำหนดเวลาเปิดปิดแอร์

ปิดพักเที่ยง 60 นาที และก่อนเลิกงาน 30 นาที

ประหยัดไฟฟ้า 12.95 kWh/M = 7.26 kg CO2 eq/M

56

การแยกพื้นที่เพื่อลดการสูญเสียความเย็น

ประหยัดไฟฟ้า 4.4 kWh/M = 2.5 kg CO2 eq/M

57

การเชื่อมท่อ PVC TUBE

(ปรับปรุง JIG WELDING TUBE)

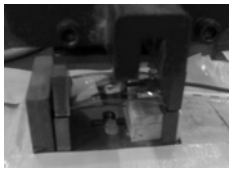

ประหยัดพลังงานของเครื่องเชื่อม 80%

5.8 kW x 80% x 10 h/d x 22 d/M = 897 kWh/M

ประหยัดไฟฟ้า 897 kWh/M = 503 kg CO2 eq/M

58

Ball cleaning at chiller

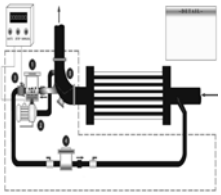

ประหยัดไฟฟ้า 86,200 kWh/M = 48.4 tCO2 eq/M

59

การวิเคราะห์สาเหตุและการลดปริมาณการปลดปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ของโรงงานอุตสาหกรรม

โดย

ผศ.ดร.นพิดา หิญชีระนันทน์

ภาควิชาเคมีเทคนิค คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

60

การประเมินการปลดปล่อยและแนวทางการลดแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์จากโรงงานอุตสาหกรรม

สรุปการลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ของโรงงานอุตสาหกรรม

Company code	ลักษณะธุรกิจ	Comment for reduction of energy consumption	Unit of energy reduction	Reduction of CO_2 emission (tCO_2e)
A	ผลิตไฟฟ้า	การปรับปรุงระบบไฟฟ้าที่ใช้ภายในบริษัท	149015 kWh/year	83.6
B	ผลิตยางรถยนต์	การ recovery ความร้อนจาก exhaust gas มาใช้ในการอุ่นน้ำหรืออากศก่อนป้อนเข้า boiler	44160 m3 NG/year	17.23
		การลดการสูญเสียความร้อนจาก boiler	1.77 x 10^6 m^3 NG/year	694
C	ออกแบบบรรจุภัณฑ์	การ recovery ความร้อนจาก exhaust gas มาใช้ในการอุ่นน้ำหรืออากศก่อนป้อนเข้า boiler	6798 m^3 NG/year	2.65
		การลดการสูญเสียความร้อนจาก boiler	1.35 x 10^5 m^3 NG/year	52.95
		การลดการสูญเสียความร้อนของท่อไอน้ำโดยการหุ้มฉนวนให้หนาขึ้น	0.25 m^3 NG/year	0.00005
D	ผลิตกระจกมองข้าง	การเปลี่ยนหลอดไฟจากแบบไส้เป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์		
		การเปลี่ยนสารตัวทำละลายจากทินเนอร์เป็นตัวทำละลายแบบ water base		50.97 tCO_2/year
E	อุตสาหกรรมยานยนต์	การเปลี่ยนชนิดเชื้อเพลิงที่ใช้ในรถโฟร์คลิฟท์จากน้ำมันดีเซลเป็นไบโอดีเซล		81.42
		การปรับปรุงประสิทธิภาพของคอมเพรสเซอร์	264870 kWh/year	148.5
F	ผลิตอาหารทะเลกระป๋องส่งออก	การ recovery ความร้อนจาก exhaust gas มาใช้ในการอุ่นน้ำหรืออากศก่อนป้อนเข้า boiler	76410 m^3 NG/year	29.81
		การลดการสูญเสียความร้อนจาก boiler	1.62 x 10^6 m^3 NG/year	632
G	ผลิตน้ำมันพืช เบนเทียม ไขมันเทียม	การเปลี่ยนชนิดเชื้อเพลิงที่ใช้ในรถโฟร์คลิฟท์จากน้ำมันดีเซลเป็นไบโอดีเซล		59.75
		การ recovery ความร้อนจาก exhaust gas มาใช้ในการอุ่นน้ำหรืออากศก่อนป้อนเข้า boiler	33333 m^3 NG/year	13
		การลดการสูญเสียความร้อนจาก boiler	6.53 x 10^6 m^3 NG/year	2547

การประเมินการปลดปล่อยและแนวทางการลดแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์จากโรงงานอุตสาหกรรม

สรุปการลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ของโรงงานอุตสาหกรรม

Company code	ลักษณะธุรกิจ	Comment for reduction of energy consumption	Unit of energy reduction	Reduction of CO_2 emission (tCO_2e)
H	เตาเผาขยะอุตสาหกรรม	การนำความร้อนบางส่วนในการผลิตมาอุ่นอากาศเพื่อใช้ในการเผาไหม้	20160 m^3 NG/year	7.86
I	ผลิตกล่องกระดาษ	การปรับปรุงระบบไฟฟ้า	519379 kWh/year	291.37
J	ผลิตชิ้นส่วนอิเล็คโทรนิคส์	การเปลี่ยนสารตัวทำละลายจากทินเนอร์เป็นตัวทำละลายแบบ water base		17.61
		นำเศษอาหารที่เกิดจากการบริโภคของพนักงานไปหมักเป็นแก๊สชีวภาพ		
K	ผลิตไอน้ำจากวัสดุเหลือใช้	การ recovery ความร้อนจาก exhaust gas มาใช้ในการอุ่นอากศก่อนป้อนเข้าห้องเผาไหม้	1322 m^3 NG/year	0.52
L	ผลิตและจำหน่ายหม้อแปลงไฟฟ้า	การปรับปรุงระบบไฟฟ้า	14352 kWh/year	8.05
M	ผลิตเครื่องสำอาง	การลดการสูญเสียความร้อนจาก boiler	77757 m^3 NG/year	30.33
		การลดการสูญเสียความร้อนของท่อไอน้ำโดยการหุ้มฉนวนให้หนาขึ้น	1794 m^3 NG/year	0.1
		การปรับปรุงระบบไฟฟ้า	202960 kWh/year	113.86

การประเมินการปลดปล่อยและแนวทางการลดแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์จากโรงงานอุตสาหกรรม

สรุปการลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ของโรงงานอุตสาหกรรม

Company code	ลักษณะธุรกิจ	Comment for reduction of energy consumption	Unit of energy reduction	Reduction of CO_2 emission (tCO_2e)
N	ผลิตแม่พิมพ์ฉีดพลาสติก ผลิตภัณฑ์ท่พลาสติก	การปรับปรุงเครื่องจักรให้มีประสิทธิภาพและประหยัดพลังงาน เช่น การหุ้มฉนวนกันความร้อนของเครื่องจักร		
O	ผลิตจักรยานยนต์ และเครื่องยนต์เอนกประสงค์	การ recovery ความร้อนจาก exhaust gas มาใช้ในการอุ่นน้ำหรืออากศก่อนป้อนเข้า boiler	53846 m^3 NG/year	21
		การลดการสูญเสียความร้อนจาก boiler	674277 m^3 NG/year	263
P	ผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค	การ recovery ความร้อนจาก exhaust gas มาใช้ในการอุ่นน้ำหรืออากศก่อนป้อนเข้า boiler	120000 m^3 NG/year	46.81
		การลดการสูญเสียความร้อนจาก boiler	6.28 x 10^6 m^3 NG/year	2395.75
Q	ผลิตถุงมือยาง	การ recovery ความร้อนจาก exhaust gas มาใช้ในการอุ่นน้ำหรืออากศก่อนป้อนเข้า boiler	4266 m^3 NG/year	1.66
		การลดการสูญเสียความร้อนจาก boiler	1.74 x 10^7 m^3 NG/year	6815
R	ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์	อุ่นอากาศเพื่อใช้ในการหลอมอะลูมิเนียม	14884 m^3 NG/year	5.8
S	กิจการอาหารบนเครื่องบิน	ระบบบำบัดน้ำเสียที่สามารถแปรรูปไปเป็นมีเทนเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง		19.35
T	ผลิตแผ่นอะคริลิก	การลดการสูญเสียความร้อนจาก boiler	105039 m^3 NG/year	208
		การ recovery ความร้อนจาก exhaust gas มาใช้ในการอุ่นน้ำหรืออากศก่อนป้อนเข้า boiler	1.2 x 10^9 kJ/year	60.04

โครงการการจัดการพลังงาน
กิจกรรมการจัดการพลังงานแบบสมบูรณ์
เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการใช้พลังงาน

อ. วีรพล ยิ้มสินสมบูรณ์

วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยพะเยา

64

ปรับแรงดันหม้อแปลงด้านทุติยภูมิ โดยการปรับลด Tap ของหม้อแปลงลง

รายการ	ปริมาณ	หน่วย	แหล่งที่มา
เงินลงทุน			
ค่า Power Stabilizer Capacitor (เปลี่ยนของใหม่ ไม่ได้คาดไว้)	5,000.0	บาท	ซื้อจากการไฟฟ้า แม่สอด
ค่าแรง ปรับ Tap และ เปลี่ยน Power Stabilizer (45 KVAR)	1,000.0	บาท	ค่าแรง (ไฟฟ้าเศษ) กับพนักงานการไฟฟ้า
รวม	6,000.0	บาท	
ผลประหยัด : ความต้องการพลังงานไฟฟ้าที่ลดลง	23,040.0	kWh/ปี	ประมาณการ ปรับ Tap หม้อแปลงลง 2 Step คาดว่าผลประหยัดประมาณ 6 % ปริมาณพลังงานไฟฟ้าเฉลี่ย 32,000 หน่วย/เดือน
Carbon Reduction	**13**	**tCO_2eq/ปี**	
คิดเป็นผลประหยัด	69,120.0	บาท/ปี	คิดต้นทุนผลิตไฟฟ้าที่ 3 บาท/หน่วย
ระยะเวลาการคืนทุน (Pay Back Period)	**0.1**	**ปี**	**ไม่คำนึงถึงมูลค่าเงินในอนาคต**

65

การปรับตั้งและซ่อมบำรุงระบบ Electric Steam Boiler, ฉนวนท่อส่งไอน้ำ ,หม้อพัก, Safety Valve พร้อมเปลี่ยนชุดถังพักน้ำ เพื่อนำ Flash Steam กลับมาใช้ได้เต็มที่

Heater ก่อนขัดล้าง มีตะกรันเกาะอยู่จำนวนมาก

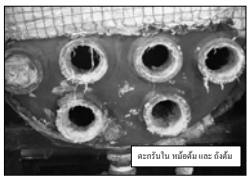
ตะกรันใน หม้อต้ม และ ถังต้ม

ตะกรันที่ขัดล้างออกมา ปริมาณมาก

66

ผลการดำเนินงานปรับปรุง

รายการ	ปริมาณ	หน่วย	แหล่งที่มา
การลงทุน			
ปรับตั้ง Pressure Switch	-	บาท	ปรับตั้งใหม่ ไม่มีการลงทุน
ปรับย้าย Lay Out ของไลน์ เดรัทไอน้ำ	-	บาท	ปรับย้ายไลน์ผลิต ไม่มีการลงทุน
ค่า Feed Tank ใหม่ และ ข้อต่อระบบน้ำ ต่างๆ ระบบ Flash Steam	10,000	บาท	ค่า Feed Tank, ข้อต่อ และ ท่อทองแดง
ค่า ฉนวนใยหิน สำหรับหุ้มท่อไอน้ำ	4,500	บาท	ม้วนละ 900 บาท จำนวน 5 ม้วน
ค่า อลูมิเนียม หุ้มฉนวนใยหิน พร้อมค่าแรงในการม้วน	3,000	บาท	
ค่า Heater ใหม่ (ไม่ได้คาดไว้)	18,000	บาท	เปลี่ยน Heater ใหม่ 3 ตัว ตัวละ 6,000 บ.
ค่า Safety Valve	1,800	บาท	1 ชุด
ค่า น้ำยา Tan B 5 in 1 (น้ำยาละลายตะกรัน)	4,000	บาท	30 ลิตร/ถัง ใช้ได้ 2 เดือนครึ่ง
รวม	41,300	บาท	
ผลประหยัด : ความต้องการพลังงานไฟฟ้าที่ลดลง	29,392	kWh/ปี	พลังจากทำมาตรการแล้ว Boiler ทำงาน 5 นาที หยุด 1 นาที ดังนั้นใน 1 วันทำงาน 12 ชม. Boiler จะหยุดทำงาน 2 ชม (1 ปี บริษัททำงาน 334 วัน)
Carbon Reduction	**16.5**	**tCO_2eq/ปี**	
คิดเป็นผลประหยัด	88,176	บาท/ปี	ต้นทุนในการผลิตไฟฟ้า 3 บาท / หน่วย
ระยะเวลาการคืนทุน	**0.5**	**ปี**	**ไม่คำนึงถึงมูลค่าเงินในอนาคต**

67

- ทำความสะอาดพื้นโรงงาน โดยการกวดฝุ่น ก่อนฉีดล้างด้วยน้ำ (ประหยัดการใช้น้ำ)
- ตรวจสอบจุดรั่วในทุกข้อต่อ เช่น ท่อส่งวัตถุดิบ, น้ำ, ไอน้ำ และซ่อมแซมทันทีเมื่อพบจุดรั่ว
- หุ้มฉนวนท่อร้อนและเย็น และซ่อมแซมฉนวนที่เสื่อมหรือขาด
- ทำความสะอาดหลอดและแผงสะท้อนแสงอยู่เสมอ
- บำรุงรักษาเครื่องจักรอยู่เสมอ
- การใช้น้ำตามคุณภาพที่เหมาะสมกับที่ต้องการ
- น้ำหล่อเย็น ควรนำกลับมาใช้ใหม่
- หลีกเลี่ยงการใช้ Hazardous Chemicals

68

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำและรักษาระบบ CT

- การสนับสนุนจากผู้บริหาร
- Team work
- การติดตามตรวจสอบ
- การสื่อสาร
- การฝึกอบรม
- ประโยชน์ที่คืนกลับ
- แรงจูงใจต่อผู้ปฏิบัติงาน

69

Clean Technology Can Help World

70